

Streszczenie

Wstęp

Zespół metaboliczny (ZM) to występowanie wzajemnie powiązanych czynników ryzyka rozwoju chorób sercowo-naczyniowych i cukrzycy, takich jak: otyłość brzuszna (centralna), podwyższone ciśnienie tętnicze lub leczone nadciśnienie, oraz zaburzenia przemiany cukrów i tłuszczów w organizmie. Występowanie zespołu metabolicznego w różnych krajach i populacjach stwierdzonych na podstawie wielu badań dowodzi obecności istotnego problemu.

Cel pracy

Celem pracy była ocena częstości występowania zespołu metabolicznego oraz poszczególnych jego składowych w populacji miejskiej i wiejskiej w badaniu początkowym oraz po trzech latach badania PURE Polska

Material i metody

Praca została przygotowana w oparciu o dane zebrane w ramach Prospektywnego Epidemiologicznego badania Ludności Miejskiej i Wiejskiej (PURE). Utworzona w latach 2007-2010 kohorta badania PURE Polska, składała się z 2036 uczestników z terenów miasta Wrocławia oraz okolicznych wsi w wieku 35-70 lat. Prześledzono czynniki ryzyka chorób stylu życia. Protokół badania PURE obejmuje badania ankietowe, pomiary antropometryczne, pomiary ciśnienia tętniczego krwi, badanie biochemiczne krwi i moczu, EKG oraz spirometrię.

Rozprawa doktorska została przygotowana w oparciu o dane 1553 osób, które uczestniczyły w badaniu początkowym i po 3 latach oraz dla których posiadano komplet niezbędnych danych do rozpoznania zespołu metabolicznego.

W badaniach ocenom poddano cechy o charakterze ilościowym i jakościowym. Analiza każdej z nich posiadała swoją specyfikację, polegającą na zastosowaniu do porównań adekwatnych narzędzi statystycznych. Obliczono podstawowe statyki opisowe w postaci miar położenia i zmienności w celu scharakteryzowania struktury badanych zmiennych.

Analiza różnic pomiędzy grupami z różnym przebiegiem zespołu metabolicznego została wykonana przy pomocy testu chi kwadrat (dla zmiennych jakościowych) lub testu ANOVA (w przypadku wieku). Analiza post-hoc została wykonana metodą wielokrotnych powtórzeń z poprawką Holma.

Weryfikacji poddano również hipotezę czy zaburzenia metaboliczne bądź ich brak istotnie różnicują analizowane zmienne zależne. Dla zmiennych mierzonych w skalach rangowej i nominalnej obliczono licznosci oraz wskaźniki struktury (wartości procentowe). Jako że zmienne zależne ZM miały charakter binarny to w dalszym toku analiz zastosowano regresję logistyczną w celu zilustrowania zmiennych, które najsilniej zwiększają lub obniżają prawdopodobieństwo wystąpienia ZM lub wyeliminowania ZM. W tym celu zbudowano 4 wielowymiarowe modele regresji logistycznej.

Dla wszystkich analiz przyjęto poziom istotności $p < 0,05$. Wszystkie analizy wykonano przy pomocy programu statystycznego R for Windows.

Wnioski:

W badaniu zaobserwowano wzrost odsetka uczestników z zespołem metabolicznym w obserwacji 3-letniej. W największym stopniu przyczyną wzrostu ZM było obniżenie wartości frakcji HDL. Najczęstszym czynnikiem warunkującym wystąpienie ZM w badanej populacji było nadciśnienie tętnicze. Drugim co do częstości występowania czynnikiem warunkującym wystąpienie ZM badanej populacji była nieprawidłowa glikemia na czczo lub wcześniej rozpoznana cukrzyca. Obserwacja wykazała, że istotnym czynnikiem eliminującym ZM była normalizacja glikemii na czczo. Programy prewencyjne powinny obejmować interwencję nefarmakologiczną - redukcja masy ciała, aktywność fizyczna, zmiana stylu życia na różnych etapach życia.